

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiritopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

† Štefan Stambulov.

Ločil se je vsled zločinskega napada iz tega sveta bivši bolgarski ministerski predsednik Štefan Stambulov. Vodil je precej let osodo Bolgarije. Naj se sodi o njem, kakor hoče, gotovo je, da se ima sedanji knez Ferdinand le njemu zahvaliti za prestol. Tudi bi brez njega se ne bil tako dolgo držal na prestolu, kajti priljubljenosti si ni pridobil, kakor si jo je prednik njegov.

Stambulov je bil velik nasprotnik Rusije, toda on v tem oziru ni bil sam. Razpor z Rusijo se ne začneja pod njim, temveč že pod Cankovom in Karavelovom. On je le z veliko doslednostjo šel po potu, katero so že nastopili drugi, samo, da na tem potu ni poznal nobenih mej. Kdor se mu je ustavljal, tega je skušal kar uničiti. Sicer se pa od neke strani baš sedaj razkriva, da je Stambulov, ko je bil Kaulbars v Bolgariji in tudi še pozneje bil za sporazumljenje, a sta ga ovirala ministra Grekov in Načević. Tudi je še pozneje ruski diplomat Tatiščev si prizadeval napraviti spravo mej Rusijo in Stambulova vlado, a v Peterburgu o tem niso ničesa marali slišati, ker Stambulovu niso zaupali in ker sploh na kako sporazumljenje niso mislili, dokler vlada Koburžan v Bolgariji. Seveda natančno ne moremo vedeti vseh teh razmer, a to le zaradi tega omenimo, ker baš te dni se po Sofiji govori, da ni toliko Stambulov oviral sprave, kakor knez Ferdinand sam. To mnenje seveda posebno razširjajo Stambulova pristaši, da hujskajo proti knezu.

Pokojni Stambulov pri vseh svojih napakah ni bil brez privržencev v Bolgariji. Tako se je videlo pri volitvi v Trnovem, kjer je le za nekaj glasov ostal za vladnim kandidatom, da si je vlada pri tej volitvi napela vse sile proti njemu. Od kar je knez odstavil Stambulova, bil se je mej njima hud boj na življenje in smrt. Vprašanje je bilo le, kdo izpodrine drugega.

Vlada je napela vse sile, da uniči Stambulova, a upala se ga vendar ni prav prijati. Preiskava proti njemu se je odlašala in odlašala in gotovo to najbrž zaradi tega, ker so knez in sedanji ministri imeli dovolj povoda, da se bivši ministerski pred-

sednik ne postavi na zatožno klop. Z njim so vkupe delovali in Stambulov je narod zatiral le v sporazumljenju s knezom Ferdinandom. Vlada se niti prav upala ni predlagati zatožbe. Sprva so iskali zasebnih tožnikov. Stambulov in njegova vlada storili so mnogo krivic, a vendar ni nikdo se upal začeti tožbe. Ljudje so si mislili, kaj bode pa potem, ako se razmere zasučejo in morda pride zopet Stambulov na krmilo. Naposled je večina sebranja le sklenila, da naj se začne preiskava. Sedaj je pa šlo težavno za gradivo. Člani dotičnega odeska so vse prebrskali po ministerstvih, a niso dosti našli, ker so sedanji ministri sami spravili vse v stran, na kar bi se zatožba mogla opirati. Šele pri prefekturah se je našlo več dokazov proti Stambulova vladi.

Gotovo je, da se je vlada pravde jako bala, knez pa tudi, kajti Stambulov je najbolje vedel, kako nepostavno je bil voljen knez in če bi bil razkrl, kako se je volilo tedanje sebranje, bi Koburžana gotovo ne bila priznala nobena država in ne bilo bi družega kazalo, nego pobrati svoja kopita.

Naravno je, da pri tacih razmerah ni težko v Bolgariji pripraviti narod na misel, da so umor najeli knez in pa sedanji ministri. Mi nismo te misli, a novejša poročila iz Sofije pa zatrjujejo, da ondu vedno bolj prevladuje tako mnenje.

Vlada je baje že sklenila proglasiti izjemno stanje, da tako zajezi neko gibanje, ki se proti nji začneja. Smrt Stambulova utegne imeti še velike posledice. Govori se že, da se knez Ferdinand več ne povrne v Bolgarijo in se odpove prestolu v korist svojemu sinu, ki prevzame vlado pod regentstvom Rusiji prijaznih mož. Na drugi strani se pa že agituje proti koburški vladarski rodbini sploh. Mej ljudstvom razširjajo se podobe, na katerih je naslikan mali sin Battenberžanov, ko lasa prestolonaslednika Borisa. Umor Stambulova utegne torej biti začetek velikih zmešnjav na balkanskem polotoku, o katerih se danes niti misliti ne da, kako se končajo.

Državni zbor.

Na Dunaji, 18. julija.

Poslanske zbornice današnja seja ima poseben po men. Danes se je pri tretjem branju vzprejel

novi civilnopravdni red in se je s tem doguala važna reforma.

Glasovanje se je vršilo začetkom seje in sicer so bili vsi zakonski načrti vzprejeti z veliko večino. Po glasovanju, katero se je zvršilo ob splošnem odobravanju, so poslanci čestitali vodji pravosodnega ministerstva in poročevalcem.

Zbornica je na to nadaljevala razpravo o proračunu poljedelskega ministerstva.

Posl. Böns je govoril o propadanju kmetijskega stanu, zavračal očitaje, da je tega kriva liberalna stranka in rekel: kmetijski stan je do leta 1878. četudi počasi napredoval, od l. 1879. pa, čim so prišli konservativci, Čehi in Poljaki na krmilo, je čedalje bolj propadal.

Posl. Vahnjanin je razpravljal o položaju galiških kmetov in o izseljevanju v Ameriko.

Posl. Hagenhofer je zagovarjal bivšega poljedelskega ministra Falkenhayna in rekel, da je samo levica kriva, da ne obveljajo dobri zakoni, ki bi kmetu pomagali, kakor na pr. verska šola.

Posl. baron Rolsberg je v imeni Coroninijevega kluba obžaloval napade na grofa Falkenhayna in potem zagovarjal veleposestnike.

Posl. vitez Brenner je govoril o kmetijskih razmerah.

Posl. Rogel je zagovarjal grofa Falkenhayna in opravičeval postopanje nemških konservativcev gledé celjske postavke.

Govorili so še posl. Morre, Dötze, Rutowski in Lupul. Proračun se je vzprejel.

Zbornica je potem razpravljala o proračunu pravosodnega ministerstva. Govorili so posl. grof Pininski, Hofman-Wellenhop, Polzhofer in Lueger. — Prihodnja seja bo jutri.

V Ljubljani, 19. julija.

Zjedinenje Staro- in Mladočehov na Moravskem je že skoro gotovo. Mladočeski klub je z veseljem pozdravil ponudbo moravskih Staročehov in popustil odločitev izvrševalnemu odboru v Pragi in izvrševalnemu odboru ljudske stranke moravske v Brnu. Vsekako je pa mnogo upanja, da se oba izvrševalna odbora izrečeta za združenje.

Listek.

Doktor Strnad.

(Spisal Fr. Govekar.)

VII.

(Konec.)

Nakrat sem ga zagledal sredi dveh bujnih, živahnih blondink, s katerima se je šalil, da so se vsi trije glasno smejali. Jedna se mi je zdela nekaj starejša, morda tridesetletna, dočim je bila druga komaj nekaj nad dvajset let.

Strnad je nosil uniformo; bil je že vojaški nadzdravnik. Komaj me zagleda, oprostí se od svojih dam, poljubljajoč starejši roko, dočim se je mlajši le smeje poklonil.

„Duša moja, kaj je zaneslo Tebe v to avstrijsko Sodomo!“ — ogovoril me je stiskajoč mi roko.

„Prišel sem delat fizikat“, — odvrnem mu jaz. „Aha, aha! Torej mi res ne misliš postati nikdar kamerad? To je pač ukus. Zobe dreti, prenapolnjene želodce izpirati, pa malomeščankam dvoriniti . . . diven poklic! Prokleta, zavidam Te!“

„Glej ga čudaka!“ — odvrnem mu jaz, — „zdravniški poklic izvestno ni zabaven in poetičen na kmetih, — no, nikjer. Vsekako pa so mi moje

pacientinje hvaležnejše kot Tvoji dve krasotici, kateri si radi mene kar na lepem zapustil brez recepta . . . Li ne, prijatelj?“

„Ha, ha, ti dve sta Ti zdravi kot ribi v vodi!“ — smejal se je Strnad, položivši mi roko pod pazduho, ter me peljal v vrtno gostilno, kjer sva sedla za mizo v senci košatega kostanja.

„Pa kdo sta bili oni dve lepi dami? — Zopet ljubiš?“

Prebledel je za hip, potem pa se prisiljeno zakrohotal

„Zopet! — Ljubim! — Beži, beži, prijatelj! Jaz še nisem menda ljubil nikdar. O, domišljeval sem si, veliko domišljeval. Imel sem vzburjeno živčje! Sedaj pa sem zdrav! — Saj ljubezen je izguba pameti, kot pravi modri Seneka, — majhna epilepsija, kot uči Demokrit, — blaznost, kot trdi izkušeni Heine. Ali ne misliš i Ti tako? — Jaz sem prepričan o tem. Ljubezen je bolezen, ki zatara v človeku značaj, ponos, načela, vse, vse, — da se izneveri samemu sebi, lovi nek fantom, se smeši pred celim svetom, dokler se zopet ne zave iz svojega vročinskega agonizma. In potem ga je sram, — tako sram!“

Hitro je govoril te besede in obraz se mu je obilil s krvjo srda.

„Toda ne. Čemu — sram? Vsi ljudje smo jednaki, manj ali bolj hinavci, lažnjivci, breznačajneži, nedosledneži . . . uzorov, živih uzorov ni! Jaz varam tebe, ti izrabljaš mene, tretji bije po naju hkratu, dočim vkrade četrti tretjemu dobiček, za kar ga ubije peti itd. Drug drugega goljufamo, vsi lažemo, vsi se izneverjamo, — eh, pa smo si vendar tako ganljivo ljubeznivi prijatelji, — o, celo ljubimo se! Ha, ha!“

Tako je skakal od misli do misli nervozno, pretrgano govoreč z bliščočimi se očmi, dočim se mu je na obrazu gibala vsaka mišica. Poznalo se je na njem neredno življenje.

„Pa čemu te morim s temi starimi frazami! No, ti sam si kriv, . . . spomnil si me na one dogodke v Ljubljani in Celovcu!“

„Da, oprostí vprašanje: kako si se razšel z Marto?“ — vprašam ga.

„Razšel? — Razšla se sploh nisva. Vso stvar je rešil moj brat. Ona je bila takoj povsem zadovoljna, saj prostost, neodvisnost je njeno življenje. Sedaj je par tednov na Dunaji; v hotelu „Central“ ima svoj salon. Menda išče engagement ali pa novega bankirja! — Tudi jaz sem jo že parkrat obiskal. Zakaj bi je pa ne? Ozdravljen sem; — ne iščem več, kot morem dobiti! In Marta je še vedno

Obsedno stanje v Sofiji. Sedanja bolgarska vlada nikakor ne stoji posebno trdno. Na vseh straneh ima mnogo nasprotnikov. Zaradi tega si pa baje misli izkoristiti napad na Stambulova v to, da proglasi obsedno stanje v deželi. Sploh je napad na Stambulova spravil vlado v veliko skrb, kajti vidi se, da je gledé javne varnosti še precej želeli ne le na deželi, temveč celo v glavnem mestu samem. Več političnih oseb je že dobilo pretilna pisma, mej drugim tudi Radoslavov. Nekateri krogi v Sofiji celo želé, da bi se proglasila vojaška diktatura. Posebno vojni minister Savov bi rad postal diktator. Po našem mnenju tako posilno sredstvo ne bode izruvalo bolezní, na kateri boleha Bolgarija. Stambulov je skušal tako vladati, a naposled pa le moral iti. Vsakako pa v Bolgariji nekatera znamenja kažejo, da bi utegnili mir priti v nevarnost. Posebna poročila o makedonskem vstanku iz Sofije so imela večkrat dostavek, da je v Bolgariji vse mirno. Taka zagotovila so običajna le tedaj, kadar se bojé kake vstaje.

Bolgarska deputacija pri carju. Bolgarska deputacija je bila sicer pri carju vzprejeta, a v nobeni slovesni avdijenciji. Sploh je car proti deputaciji bil jako zdržljiv, kar kaže, da vspeh deputacije še ni popolnoma gotov. Ruska duhovščina pa povsod metropolita posebno odlikuje in tudi vrhovni načelnik svete sinode je pri priliki ne navadno prijazno pozdravil metropolita. Ruska duhovščina se vidno trudi, da bi napravila spravo mej Rusijo in Bolgarijo, ne vé se pa, če bote to mogoče pri sedanjih razmerah v Bolgariji.

Volitve v Angliji se vršé za konservativce in liberalne unijoniste ugodno. Voljenih je že 301 unijonist, 71 liberalcev, 40 protiparnellovcev, 3 parneovci in 2 kandidata delavske stranke. Konservativci in liberalni unijonisti pridobili so 54 mandatov, zgubili pa 10. Sedaj je že gotovo, da bode v novi zbornici konservativna večina, le to je vprašanje, če bode toliko konservativcev voljenih, da bi mogli izhajati brez liberalnih unijonistov. V tem slučaju bi pač konservativci poskušali polagoma liberalne pristaše si otrestiti.

Dopisi.

Z Gorenjskega, 17. julija. (Izlet kranjskega gasilnega društva v Vintgar in na Bled) vršil se je preteklo nedeljo v kljub sobotnemu preroku o najugodnejšem vremenu. Izletnikom pridružilo se je razun kranjskih tamburašev še več gospode iz mesta. V Radovljici pridružil se je oddelek tamošnjega gasilnega društva s svojim podnačelnikom, v Lescah oddelek Begunjskega gasilnega društva s svojim načelnikom g. Avsenek-om, na postaji Javornik pozdravil nas je oddelek Jeseniškega gasilnega društva s svojim načelnikom g. A. Treven. Gorjanski nadučitelj g. Jos. Žirovnik pozdravil nas je in se ponudil s prirojeno mu ljubeznivostjo nam za spremljevalca. Skupno odkorakala je družba, ki je narasla do 70 članov, z drugo gospodo iz Kranja z Javorniške postaje in prispela v jedni uri na mesto, kjer se čuje neko divje bobnenje. Izletniki, ki so prvi-krat napravili to pot, so se jeli kar vpraševati, kaj će to biti. V kratkih 10 minutah prepričali smo se, od kod to bobnenje in šumenje. Pri Slapu smo, pri Sumu. Tukaj pozdravi nas v prijaznih besedah Gorjanski župan g. Jakob Žumer. Težko je bilo ločiti

lepa, pikantna in ljubezniva, jako ljubezniva ženska. Oh, njeno srcé je tako veliko! Ha, ha!

„In kaj si bil ukrenil radi Rezike?“ — vprašam ga nadalje.

„Največjo budalost; no, ona je bila pametna, previdna, kot so naše male solidne vrle malomeščanke bolj ali manj vse! — Po onem vdarcu radi Marte zasvetilo se mi je takoj v glavi. Spoznal sem, da sem bil slep in gluha, ker sicer bi se mi tolika blamaža ne mogla prigoditi. No, preveč sem si domišljjal, zato sem padel tem globočje! — Potem pa sem hotel rešiti se pred seboj, pred svojo vestjo; hotel sem k jedni kazni pridejati še drugo, ponižanje: pisal sem Reziki, naj mi odpusti, naj pozabi, naj bo moja žena! Ona pa, ha, ha! — resno, pošteno deklè! — mi je odgovorila to-le pismo, katero nosim vedno seboj. Imponira mi. Pa čuj sam!

Gospod doktor!

Da priznate svojo krivdo, me veseli. Zares veliko sem trpela, veliko prestala, saj sem Vas ljubila iz vse duše, iz dna svojega srca. Ljubila sem prvič! V dolgih mesecih zapuščenosti pa sem tudi veliko premišljevala ter spoznala, da je bilo bolje tako. Skromno priprosto dekle bi Vas ne mogla nikdar zadovoljiti; — nesrečna bi bila oba. Odpu-

se od te naravne krasote. Šli smo skozi Vintgar. Za to pot potrebovali smo pač več časa, kakor po programu. Novinci kar niso mogli naprej, čudili so se prirodi, vpraševali po mojstru, ki je napravil pot, skozi to krasoto. Divja ta voda borila se je toliko tisoč let za pot, ki jo danes ima, v tej tesnobi pa stoji si nasproti kar navpično in mogočno skalovje, kakor najvišje hiše. Prišli smo do srede Vintgarja, kar slišimo pozdrav Gorjanskih fantov iz topičev. Družbo že itak presenečeno po prirodni lepoti je naravnost ganil odmev tega pozdrava. Na konci do-delane poti pridemo do restavracije „pri Vintgarju“. Na prostoru pred restavracijo pozdravita nas gasilna društva Blejska in Gorjanska, na čelu jima g. podnačelnik A. Verhunc in načelnik g. V. Jan. Gorenjski nam bratje izrazili so željo, imeti mali spomin na Vintgar in naš sestanek. Bleški fotograf g. Lerget-porer, ki ima poleg Gorjanskega župana g. Žumerja tudi zasluge za Vintgar, fotografiral je združena gasilna društva, ki so povabila v to družbo tudi zaslužnega Gorjanskega župana. Odkorakali smo iz Vintgarja z najlepšimi vtisi preko Gorij na Bled. V zgornjih Gorjah izuenadi nas nadučitelj g. Josip Žirovnik po nežnih rokah s šopki iz svojega izvrstno vretenega vrta. V spodnjih Gorjah pozdravi nas podnačelnik Gorjanskega gasilnega društva g. V. Černe, na katerega vrtu smo se nekoliko ohladili. Na Bledu imeli smo v gostilni Blejskega župana g. Peternela dobro pripravljeno kosilo. Po kosilu nastopili so dobro izvežbani tamburaši sl. bral. društva kranjskega, in udarili na splošno zadovoljnost. Iznenadil pa nas je tudi Blejski mešani pevski zbor, ki ga vodi nadučitelj g. Rus. Občinstvo postalo je vsled točnega izvajanja mlh domačih pesmi posebno navdušeno, kar je pokazalo s tem, da je zahtevalo z burnim ploskanjem ponavljanje vsake točke. Gorenjski gasilci mej seboj rekli so marsikatero koristno besedo v gasilskem oziru, kakor tudi povdarjali potrebo jednote kranjskih gasilnih društev v jezikovnem vprašanji. Prišla je ura, ko je bilo treba odkorakati k zadnjemu vlakcu v Lesce. Temu poročilu sledi pa naj jedna sodba iz hvaležnih src kranjskih gasilcev za bratovske sprejeme Radoljškemu, Begunjskemu, Blejskemu, Gorjanskemu in Jeseniškemu gasilnemu društvu, Gorjanskemu županu, g. Jak. Žumerju na prijaznem pozdravu in njegovi udeležbi, nadučitelju Gorjanskemu g. Jos. Žirovniku, ki se je od poroda tega izleta do ločitve žrtvoval in gladil pot, g. nadučitelju Rusu, ki nas je iznenadil s svojim lepim zborom, tako tudi zboru sl. bralnega društva kranjskega za prijateljsko udeležbo in prijazno sodelovanje. Odlična gospoda iz Kranja, ki je prišla z opoldanskim vlakom k koncertu, pokazala je svojo naklonjenost društvu. Vsem kranjskim gasilcem ostane ta izlet nepozabljen in kličemo svojim gorenjskim bratom: „Pomozi Bog! Na svidenje!“

Občni zbor kmetijske družbe kranjske v četrtek, dne 18. julija 1895.

V mestni dvorani ljubljanski se je zbralo ob 9. uri zjutraj okolu 100 članov, katere je pozdravil prvomestnik ces. svetnik Murnik s primernim nagovorom in pričel zborovanje predstavljajoč vladnega zastopnika markija G o z z a n i j a. Izrekel je zahvalo vladi za izdatne podpore ter pozdravil navzočega dež. glavarja Detelo, proseč ga, da podpira družbo. Omenjal je smrt dveh članov cesarske rodbine, nadvojvodij Viljema in Albrehta, kateri poslednji je bil velik pospešitelj kmetijstva sploh; dalje smrt člana župnika Mesarja. V znak sožalja se člani dvignejo s sedežev. Omenja veliko nesrečo, ki je zadela vso kranjsko deželo po potresni katastrofi, in obisk cesarjev, kateremu gre hvala za izdatne državne podpore. Družba obžaluje odstop poljedelskega ministra Falkenhayna, katerega kranjska dežela ohrani

ščam Vam torej, gospod doktor, vse, dasi je pozabiti žal! — ne bom mogla nikdar! Vedite, da Vas nisem ljubila le zato, da bi me poročili... Hotela sem Vas imeti vsega, vsega, za večno, nedeljeno, samo jaz. Ker to ni bilo in pri Vašem (gotovo modernem!) temperamentu in značaju menda ne bo nikoli mogoče, jaz pa tudi nimam veselja biti le objekt eksperimentiranja, vračam Vam z lahko vestjo Vašo besedo. — Želim Vam še vso srečo v bodočem življenji ter ostajam itd. Rezika R.

V Ljubljani...

„Vidiš, taka je moja bivša Rezika! Niti dr. Strnadu ni hotela biti več v igračo. Ha, ha, ha! Sedaj pa moram iti, prijatelj! Gospa pl. Hellmerjeva mi je dala le pol ure dopusta.“

Vstal je in položil denar na mizo.

„Ona velika blondinka?“ — vprašam ga začuden.

„Dà; — udova dvornega advokata, jako pe-tična in življenja željna ženska. Veš, vjeti me hoče; — no, ali se podam, se še nisem odločil! Kdaj se vidiva zopet? Pridi drevi v opero; predstavim Te Hellmerici in njeni sestrici Melaniji! Tudi Melanija bo imela nekaj nad stotisoč. — Torej prideš?“

„Gotovo pridem.“

Stisnila sva si roki ter se razšla do svidenja...

v dobrem spominu, ter se nadeja, da bode tudi nje-gov naslednik jednako naklonjen družbi. Delovanje družbe je bilo jako obširno. Na Dolenjskem se utegne uvesti nova industrija, to je pridelovanje sladkorne pese in izdelovanje sladkorja. Končal je svoj govor kličoč Slava vladarju, ki je prvi pospešitelj kmetijstva, kateremu klicu so se pridružili vsi navzoči s trikratnim Slava in Živio-klicem.

Ravnatelj P i r c je potem poročal o delovanju glavnega odbora, o katerem dobijo člani tiskano poročilo, ki je letos glede na razmere, nekoliko krajše. Iz njega posnamemo pglavitne točke: Leta 1894. je družbi pristopilo 361 novih pravih udov, tako da je imela konci tega leta 18 častnih, 9 dopisujočih in 2963 pravih udov. Vseh podružnic je bilo 1894. leta 69. Na novo so se ustanovile podružnice v Kranju (mesto), v Senčuriju pri Kranju, v Kokri, v Srednji Vasi v Bohinju, v Loškem Potoku in v Št. Petru na Krasu. V začetku leta 1895. so se na novo ustanovile podružnice v Gorjah, v Predosljah pri Kranju, v Košani, v Studenem, v Velikih Laščah in v Vinici, tako da je bilo ob spisovanju poročila že 76 podružnic, katere so imele nad 3000 udov. — Glavni odbor je imel leta 1894. šest sej, mej temi dve v pomnoženem odboru. K sejam odbora za podpore sta bila povabljeni zastopnika vis. c. kr. deželne vlade in vis. deželnega odbora. Vse obravnave glavnega odbora, samostojnega konjerejskega ter samostojnega ribarskega odseka, kakor tudi izvršitve njihovih sklepov, so se objavljale v družbenem uradnem glasilu. — Občni zbor za leto 1893. dne 14. junija 1894. leta, storil je več sklepov, katerih je glavni odbor nekaj rešil sam v zmislu občenega zbora, nekaj pa jih je izročil in priporočil dotičnim oblastvom. Dne 29. novembra 1894. leta je bil v Trebnjem izreden družbeni občni zbor, kateri je sklepal o potrebnih korakih, da bi se na Dolenjskem začela pridelovati sladkorna pesa. Tudi te sklepe je glavni odbor rešil vse. — Družbene podkavske šole prvi polletni tečaj je obiskovalo 10 učencev, drugi polletni tečaj pa 9 učencev. Starejših kovačev, ki niso hodili v šolo, oglasilo se je leta 1894. za skušnjo 34. Večina njih je bila s Kranjskega, nekateri s Štajerskega in s Primorskega. — Gospodarstvo v družbeni drevesnici je ostalo tudi minulo leto tako, kakršno je bilo prejšnja leta. Spomladi l. 1894. se je pod navadnimi pogoji od-dalo kakih 14.000 visokodebelnih drevesec. Ker družbena drevesnica nikakor ne zadostuje, vzjel je glavni odbor zopet kaka 2 orala zemljišča v bližini v zakup, da bo moči vzgajati več drevja. — Na v zakup vzetem uzornem dvorcu na Viču se je leta 1894. gospodarilo strogo po gospodarstvenem načrtu, ter je bil uspeh vsled ugodnih razmer boljši nego je bil proračunjen, tako, da je bilo moči odpisati več investicijskih stroškov. — Ribje vališe in vzgojevališče na Studencu se je zboljšalo in je tako urejeno, da se lahko na jedenkrat izvali 150.000 ribic. — Družbeno uradno glasilu „Kmetovalec“ je leta 1894. izhajalo že XI. leto ter se ga je tiskalo 4000 izvodov. Začetkom leta 1894. se je priloga „Vrtnar“ opustila, „Kmetovalec“ pa se je povečal ter prinaša tudi sadjarstvo in vrtnarstvo zadevajoče sestavke. Za družabnike nemške narodnosti je glavni odbor naročil tudi za l. 1894. na račun družbe nemški kmetijski list „Oeconom“. — Družbena pisarna je rešila 1894. leta 1113 prav uradnih aktov. in 11 824 opravičnih spisov o strokovnih vprašanjih, o poizvedbah, o prodaji semenja, strojev, knjig itd. — Kmetijsko rastlinstvo je glavni odbor pospeševal s tem, da je udom naročal dobrega semenja. Pri tem je imel glavni odbor 17.159 gld. 51 kr. denarnega prometa. — Umetnih govil, katerih naročitev družba posreduje, porabilo se je l. 1894. zopet več. Ker je visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo obljubilo podporo za povzdigo planinstva, začelo se je delovati na to, da se bo postopalo po dobro premišljenem načrtu. Namerava se pred vsem napraviti uzorno in poskusno planino. — Vinarstvo je družba pospeševala s tem, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre in cene modre galice. Naročila je 70 000 kg ter jo oddala po znižani ceni. Po znižani ceni je družba oddajala tudi trtne škropilnice, nekaj pa jih je tudi podarila. — Glede pospeševanja vinarstva je ome-niti tudi nastavljenje deželnega potovalnega učitelja za vinarstvo. — Sadjarstvo je družba podpirala na ta način, da je oddala več tisoč sadnih dreves. Izven tega pa je družba sodelovala pri ustanovitvi zadružnih naprav za koristno porabljenje sadja. — Govodorejo je družba pospeševala s tem, da je oddajala čisto-krvne bike plemenjake ter prirejala premovanja. Premovanja goveje živine so bila, kakor je sklenil občni zbor, v Trnovem, v Žužembergu in v Moravčah. — V pospeševanje ovčarstva je družba, kakor prejšnja leta, tudi l. 1894. kupila ovnov bergamaške pasme ter jih je oddala posestnikom, ki se pečajo z ovčarstvom, za četrtino kupne cene. Preskrbela je 11 ovnov. — Tudi svinjerejo je družba pospeševala s tem, da je oddajala mrjasce plemenjake, in sicer velike bele angleške pasme (jorkširske); leta 1894. jih je po deželi razdelila 62 za polovico kupne cene. Valed sklepa občnega zbora se je l. 1894. v Novem Mestu priredilo premovanje prašičev. Razstavo je prav spretno izvršila novomeška podružnica. — Da bi pospeševala čebelarstvo, prevzela je družba v založbo rokopolis o čebelarstvu, katerega je nagradil deželni odbor. Rokopolis je družba proti koncu leta 1894. dala v tisek, in leta 1895. bo izšla knjiga s podobami. — Tudi glede razširjanja kmetijskih strojev

je glavni odbor uspešno deloval vsled deželne podpore. — Kolikor je glavni odbor vzmogel, podpiral je tudi kmetijski pouk. — Konjerejskega odseka samostojno področje je imel konjerejski odsek kmetijske družbe in je pospeševal vse konjerejske reči v naši deželi. Odsek je oskrboval leta 1894. vse naredbe za povzdigo konjereje v deželi ter je deloval po svojih pravilih in na podstavi svoje pogodbe s c. kr. vlado. Odsek je leta 1889. začete dirke nadaljeval tudi to leto ter je z državno in deželno podporo priredil šesto dirko v Št. Jarneju. Vsled odsekovega prizadevanja se je l. 1894. priredil tudi semenj za nakupovanje konj za ces. kr. vojno, in sicer v Št. Jarneju. Odsek je tudi sklenil povzdigniti rejo težkih konj v kranjskem in kamniškem okraju ter v ljubljanski okolici. Novo podvzetje odsekov v prosep konjereje je ustanovitev tekališča za žrebete v Št. Jarneju, katero se je vsled podpor vlade, dežele in kranjske hranilnice odprlo že leta 1894. — Glavno delo samostojnega ribarskega odseka leta 1894. je bilo vodstvo ribjega vališča in vzgojevališča na deželnem posestvu na Studencu pri Ljubljani. Po deželi se je oddalo 21 000 postrvskih iker in ribic — nekaj za plačilo, nekaj zastoj — izven dežele pa se je prodalo 24 000 iker in ribic. Prodalo se je tudi nekaj jednoletnih postrvij, 100 dvetletnih šarenk pa se je zamenjalo za 500 majhnih krapov, da bodo po ribnikih pojedali okrak, kadar nekoli odrastejo. — Poročilo o svojem delovanju predlaga glavni odbor slavnemu občnemu zboru ter stavi predlog: Slavni občni zbor naj blagovoli to poročilo vzeti na znanje in naj izreče svojo najiskrenejšo zahvalo visokemu ces. kr. kmetijskemu ministertvu, visoki c. kr. deželni vladi, visokemu deželnemu zastopu in slavni kranjski hranilnici, ki so družbo v njenem delovanju vedno jako podpirali.

Poročilo se je vzelo z glasnim odobravanjem na znanje. Učit. dr. Romih je izrekel željo, naj bi se pri deljenji posojil postopalo, kolikor mogoče v prosep kmetovalcev.

Dež. posl. Lenarčič je poročal o denarnem stanju družbe v l. 1895. Skupnih dohodkov je bilo 67.975 gl. 44 kr. Stroškov istotoliko po odbitem ostanku v blagajnici v znesku 2319 gl. 68 kr. Družbino imetje kaže aktiv 40.420 gl. 19 kr. ali po odbitih pasivih (neporabljenih podpor) 38.709 gl. 5 kr. Proračun za l. 1896 kaže dohodkov 14.200 gl., stroškov pa 13.740 gl., preostanka je torej 500 gl. Računski sklep, izkaz imetja in proračun so se odobrili brez ugovora.

Prvosednikom je bil zopet izvoljen zaslužni dosedanj predsednik ces. svetnik Murnik, v glavni odbor pa gg. Fr. Povše, Henr. baron Lazzarini in adjunkt V. Rohrman.

Potem so se razpravljali predlogi posamičnih podružnic. Glede živinoreje predlagajo: Novomeška podružnica, naj se uvede murbodensko in oberintalsko in švicarsko plemo, ki se že nahajata v deželi, a ne v zadostnem številu; podružnica v poljanski dolini nasvetuje, naj se izvedenci za licenčnovalne komisije jemljejo izmed domačinov, da bi bile ceneje; podružnica Lesce, naj se kupujejo biki beljanskega plemena; (pri tem predlogu je izreklo več članov željo, naj se jemlje ozir na zaostalo dolensko stran); podružnica Bohinjska Bistrica. Naj hodi živinozdravnik iz Radovljice redno vsak mesec v Bohinj in naj se v to svrhu določi potrebna nagrada; podružnica črnomaljska želi, da se premovanje živine priredi letos v Črnomlju; podružnica v Lescah, naj se uvedejo ovni okviškega plemena; novomeška želi pet mrjascev berkširskega plemena; novomeška stavi predlog glede gnojenja travnikov in pridobitve krme.

Glede vinoreje želi črnomaljska podružnica, da veččaki dobivajo ameriške trte zastoj; da se naprava novih vinogradov vrši pravilno in se nastavi nadzorniki; novomeška podružnica želi olajšav pri oddaji živinske soli; podružnica v Podkrajju želi olajšav glede davčnega zakona, dalje, da bi stroški skupne razdelitve zemljišč bili ceneji; mokronoška podružnica predlaga, naj se olajša obrtnikom po deželi izvrševanje svoje obrti. Podružnici v Mošnjah in v Poljanski dolini želita spremembe lovskega zakona glede zajcev in lova in da bi cenitve škod bile pravičnejše. (Vikar Hladnik predlaga, naj bi občni zbor izrekel svoje obžalovanje, da se je pri sklepanju lovskega zakona tako malo oziralo na interese kmetijskega prebivalstva, kar se je vzprejelo.) Po obširnih debatah so se vsi predlogi omenjenih podružnic odobrili, nekateri drugi pa odklonili.

Posamične predloge sta stavila g. župnik Brulc in g. kulturni inženier Pour.

Prvi je predlagal, naj se rezarstvo živine uredi, da ne bodo neizurjeni rezači izvrševali tega dela in provzročevali kmetovalcem škode. Glavni odbor naj stori v tej stvari potrebno, morda s tem, da se odpre tečaj za rezarstvo.

Drugi je predlagal, da se ustanovi kmetijsko-kemiška poskušna stacija v Ljubljani in se naprosi kmetijsko ministertvo za podporo, oziroma da jo ustanovi na državne stroške.

Oba predloga je občni zbor po kratki debati vzprejel in naročil glavnemu odboru, da stori, kar je treba, da se izvršita predloga.

Zahvalivši se vsem za mnogobrojno udeležbo zaključil je prvomestnik zborovanje ob 1. uri popoldne.

Iz občinskega sveta ljubljanskega.

V Ljubljani, 19. julija.

Občinski svet ljubljanski imel je sinoči javno sejo. Otvorivši sejo naznanil je župan Grasselli, da je te dni v Solnogradu umrl častni meščan ljubljanski grof O'Donnel, kateri je povodom znanega atentata leta 1854. našemu presvetlemu cesarju rešil življenje; gospod župan izrekel je vdovi pokojnika pismeno sožalje mestne občine. Občinski svetniki vstali so v znamenje sožalja raz sedeže.

Nadalje je naznanil župan Grasselli, da mu je došel dopis c. kr. deželnega predsedstva, katero je sklenilo, za razdeljevanje podpor vsled potresa pomoči potrebnim privzeti svetovalce, ki poznajo krajevne in osebne razmere. V dopisu pozivlje se občinski svet, naj imenuje po dva člana v svetovalstvo za razdeljevanje podpor mej poškodovane hišne posestnike ljubljanske in v svetovalstvo za podporo trgovcev in obrtnikov. V prvo svetovalstvo izvoljena sta bila per acclamationem gg. Gogola in dr. Tavčar, v poslednje pa isto tako gg. Klein in Trček.

Obč. svet. Šubic, ki se je oglasil potem za besedo, omenja, da bodo tudi ravnokar izvoljeni odposlanci občinskega sveta imeli nekoliko upliva pri razdeljevanji podpore, odnosno brezobrestnega posojila. Govornik vsled tega opozarja na okolnost, da so nekateri hišni gospodarji stanarino vsled potresa svojim strankam neutemeljeno zelo povišali, neki hišni gospodar na Mestnem trgu, ki ni imel skoraj nikake škode, kar za 50 do 75%. Nezaslišano je, izkoriščati nesrečo na tak način v lastno korist. Taki posestniki so se že sami odškodovali in torej podpore več ne potrebujejo. Zatorej predlaga, naj občinski svet svojim odposlancem naroči, da se je pri razdelitvi podpore na take gospodarje ozirati šele v zadnji vrsti, isto tako tudi na one hišne gospodarje, ki so svoja poslopja le površno popravili. Po nekaterih opazkah obč. svet. Velkova in Ravniharja bil je predlog vzprejet.

Obč. svet. Hribar stavi je nujni predlog glede gradnje lokalne železnice iz Ljubljane na Vrhniko. Na Vrhniki osnoval se je v ta namen poseben konsorcij. Ta železnica bi se odcepila pri kilometru 440 od južnoželeznične proge ter bi peljala mimo vasij Brezovica in Lukovec v Log, odkoder bi se po posebni progji ali pa po državni cesti speljala mimo Drenovega griča in Sinje gorice na Vrhniko. Trgovinsko ministertvo je že dalo pravico za trasovanje te proge in je konsorcij izročil napravo generalnega projekta in proračuna železničnemu podjetništvu Neufeld na Dunaju. Zgrajenje te železnične proge bilo bi že v navadnih razmerah velike važnosti za Ljubljano, v sedanjih pa je nujno potrebno. V Ljubljani potrebovalo se bo namreč v prihodnjih petih letih silno mnogo stavbenih materialij, zlasti opeke in kamenja. Dasi se snuje v okolici ljubljanski dvoje novih opekarnic z okolimi pečmi, vendar se sme trditi, da vse opekarnice bližnje okolice ljubljanske ne bodo producirale toliko opeke, kolikor je bode za popravo starih poslopij in za nove zgradbe potreba. Pri tem pa se je bati, da se bode cena opeki prav izdatno zvišala, ako se ne poskrbi za večjo produkcijo, katera bode ustvarila konkurenco. Da je vrhniška opeka izredno dobra, je znano. Želeti je torej, da se omogoči uvoz te opeke v kolikor mogoče veliki množini v Ljubljano. Ne manje nujna je ta lokalna železnica zaradi uvažanja kamenja, katerega se nahaja več lomov v Logu prav ob projektovani železnici, in pa za uvažanje stavbenega lesa iz ligojenskih, horjuleških in podlpiških gozdov. Govornik konečno predlaga: Visokemu c. kr. trgovinskemu ministertvu odpošlje naj se nujna prošnja, da smatra zgrajenje lokalnoželeznične proge, ki bi vezala Vrhniko z Ljubljano, za zgradbo v sili, in da temu primerno uravna tudi prispevek države in da jo, predpostavljajoč pravočasno rešitev vseh predpriprav, vzprejme v zakonski načrt o lokalnih železnicah, ki se imajo zgraditi v letu 1896. — Predlog je bil soglasno vzprejet. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. julija.

— (Poročilo o sinočni seji obč. sveta) smo morali zaradi nedostajanja prostora pretrgati. Po vzprejetji Hribarjevega predloga gledé vrhniške lokalne železnice je obč. svetnik Gogola predlagal, naj se načrt stavbinskega reda čim prej izdela, ali naj se vsaj izdela novela k zakonu. Obč. svetnik Senekovič je za finančni in šolski odsek poročal o nakupu kranjski stavbinski družbi lastnega poslopja na cesti na Rožnik in o nastanitvi dveh mestnih šol. Obč. svetnik Šubic je poročal o ponudbi dež. odbora gledé nakupa neke parcele, obč. svetnik dr. Staré pa o napravi tlaku na Sv. Petra cesti. Stavbinski rekurzi so se rešili v tajni seji.

— (Regulacija mesta.) Mestnemu magistratu sta danes došla dva naročenih načrtov za regulacijo našega mesta.

— (Ljubljanske mestne šole.) Mestna dekleška osemrazrednica pri sv. Jakobu je imela v preteklem šolskem letu 426 učenk. Na zavodu je

poučevalo poleg voditeljice gospe Moosove in kateheta sedem stalnih in jedna pomožna učiteljica. Vere so bile vse učenke rimsko-katoliške; po narodnosti je bilo 415 Slovenk in 11 Nemk; v Ljubljani je stanovalo 412 učenk, zunaj 14. Šolski obisk je bil jako povoljen; nobena učenka ni bila v pohajanji šole zanikerna, le 2 sta bili manj pridni. Za višji razred je bilo sposobnih 346 deklic, nesposobnih 74, 6 je ostalo neizprašanih. — Šolska knjižnica je štela 522 knjig, izmed njih 318 slovenskih in 204 nemške. Tudi na tej šoli je bilo zdravstveno stanje jako povoljno; umrla je mej letom jedna sama deklica.

— (Zrelostni izpiti) na c. kr. moškem učiteljski za katere se je oglasilo 21 kandidatov, se začno 20. julija in končajo 23. julija, na c. kr. ženskem učiteljski bodo trajali od 24. do 31. julija.

— (Polijske vesti.) Služkinja Neža Kovič, ki je bila zadnji čas brez službe, hotela je včeraj v kranjski hranilnici zastaviti dragoceno molitveno knjigo. Ker je bil sum opravičen, da je knjiga ukradena, naznanila se je stvar policiji. Kovič je izjavila, da ji je knjigo poklonil njen ljubimec Jože Brajer, bivši hlapec pri Karolu Tillu, vsled česar se je pri njem včeraj izvršila hišna preiskava, ki je popolnem opravičila sum, da je Brajer v prodajalnici kradel, kajti našlo se je mnogo molitvenikov, podob in drugih stvari. Jože Brajer in Neža Kovič izročena sta bila deželnemu sodišču. — Mestna policija prijela je včeraj služkinjo Franciško Jančar iz litijskega okraja, ki je bila zaradi hudo delstva tatvine zasledovana v kranjskem policijskem listu.

— (Podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Bled in okolico) občni zbor bo v nedeljo dne 21. julija ob 5. uri popoldne v gostilni pri „Finžgarju“ v Gradu.

— (Požrtvovalnost na Krasu.) Za Ljubljano in druge po potresu poškodovane kraje na Kranjskem poslale so nadalje nabrane milodare sledeče občine: Dutovlje 30 gl. 40 kr., Berje 5 gl. in Zgonik 65 gl. 92 kr.; skupaj 101 gl. 32 kr. Duhovski uradi in občine političnega okraja Sežanskega so odposlali torej do zdaj milodare v gorjenje svrhe potom c. kr. okr. glavarstva v Sežani na c. kr. namestništvo v Trstu v skupnem znesku 1323 gl. 90 kr.

— (Pevski zbor pivški.) S Pivke se nam piše: Spomladi se je preselil g. Frančišek Stele, pevovodja dobroznane kamniške „Lira“ k nam. Nekaj dni po njegovem prihodu osnoval se je v zavednem Zagorji pevski zbor. Oglasilo se je 30 pevcev in pevk. Gospod Stele se je z veseljem poprijel težavnega dela ter z neumorno vztrajnostjo uril priproste glasove; navduševal svoje pevce za slovensko pesem, katera je mogočno orožje proti sovražnikom naše narodnosti. Tri tedne po ustanovitvi je nastopil zbor „Pivških pevcev“ na veselici v Št. Petru, prirejani v prid ljubljancem, ter prepeval v občno zadovoljstvo. Pod izbornim vodstvom g. Steleta zbor vrlo napreduje. G. pevovodja je tu pokazal, da se da tudi iz priprostih glasov napraviti lep zbor, treba je le dobre volje za dobro stvar. Pohvalno je omeniti tudi gg. Alojzija in Frana Domicelja ter gosp. nadžupana Križaja iz Št. Petra, ki so pripomogli k ustanovitvi pevškega zbora in so mu jako naklonjeni.

— (Slovenska posojilnica v Šent Jarneji) vabi vse svoje zadruženike k izvanrednemu občnemu zboru, kateri se bode vršil dne 28. t. m. popoldne ob 4. uri v posojilniški pisarni.

— (Ubegel prisiljenec.) Te dni je pobegnil v Jesenicah 42letni prisiljenec Jožef Fischböck od oddelka prisiljenec ljubljanske prisilne delavnice, ki delajo pri kranjski industrijski družbi. Begun je pristojen v Gramstetten v političnem okraju Linc.

— (Nemški Gradec in štajerski Slovenci.) Demonstracije, katere vprizarjajo štajerski Nemci, na čelu jim graški nacionalci in liberalci zoper celjsko utrakvistično gimnazijo, so štajerske Slovence jako razdražile. Njih najkrotkejšje glasilo pravi, da štajerski Slovenci ne morejo in ne smejo več Gradca smatrati za svoje deželno stolno mesto in da se bodo morali slovenski deželni poslanci vprašati, ali smejo sploh še kdaj iti v deželni zbor, ki zboruje v Gradci. Skoro v istem zmislu se je izreklo slovensko politično in gospodarsko društvo za politični okraj ljutomerski na občnem zboru, na katerem se je vzprejela resolucija: „V Ljutomeru zbrani slovenski volilci izrekajo zahvalo slovenskim deželnim in državnim poslancom za njih odločno narodno postopanje, posebno glede vprašanja celjskega ter želé, da bi se sedaj, ko je razpadla koalicija, skušali naši državni poslanci zjediniti po možnosti hitro v jednom klubu; odobravajo tudi popolnoma izstop deželnih poslancev iz deželnega zbora štajerskega, ter pričakujejo, da se ti ne vrnejo poprej v deželni zbor, dokler ne zadobe zadostnega poročstva, da bode se deželni zbor oziral na narodne in kulturne potrebe in na zahteve slovenske tretjine štajerskega prebivalstva.“

